BAOU

ડૉ. બાબાસાહેબ આંબેડકર ઓપન યુનિવર્સિટી

(ગુજરાત સરકાર દ્વારા સ્થાપિત)

" જયોતિર્મય " પરિસર, શ્રી બાલાજી મંદિરની સામે,

સરખેજ - ગાંધીનગર હાઈવે, છારોડી, અમદાવાદ -**382 481**

E-mail : feedback@baou.edu.in, Website : www.baou.edu.in

સત્રીયકાર્ય ઓગષ્ટ–2016

પાઠયક્રમ શીર્ષક

BLIS

(BLIS) બેચલર ઑફ લાયબ્રેરી ઍન્ડ ઈન્ફર્મેશન સાયન્સ

અભ્યાસકેન્દ્રને સોંપવાની છેલ્લી તારીખ :– **30/04/2017**

નોંધ :– વિદ્યાર્થીઓએ નિયત સમય મર્યાદામાં સ્વાધ્યાયકાર્યો અભ્યાસકેન્દ્ર પર જમા કરાવવા તેમજ મૂલ્યાંકન થયા બાદ મૂલ્યાંકન પત્રક સાથે અભ્યાસ કેન્દ્ર પરથી પરત અવશ્ય લેવું.

:– જમા કરાવવાની છેલ્લી તારીખ **30/04/2017** પછી વિદ્યાર્થીઓ દ્વારા મોકલાવેલ સ્વાધ્યાયકાર્ય સ્વીકારવામાં આવશે નહીં.

સત્રીયકાર્ય માટે આવશ્યક સૂચનાઓ

પ્રિય વિદ્યાર્થી મિત્રો

દૂરવર્તી શિક્ષણમાં અભ્યાસ માટે દરેક અભ્યાસક્રમમાં પાઠયક્રમ દીઠ સ્વાધ્યાયકાર્ય રજૂ કરવા ફરજીયાત છે.સ્વાધ્યાયકાર્ય માટે ૧૦૦ ગુણ નિશ્ચિત છે. પરિણામમાં તેનો ભારાંક ૩૦%છે.જેમાં પાસ થવા માટે ૪૦% ગુણ જરૂરી છે.

સ્વાધ્યાયકાર્ય અભ્યાસક્રમ પરથી મેળવી તેને નિશ્ચિત થયેલ છેલ્લી તારીખમાં સ્વઅધ્યયન દ્વારા તૈયાર કરી, પોતાના અભ્યાસકેન્દ્ર પર જમા કરાવવાના રહેશે. આ સત્રીયકાર્યનો મુખ્ય ઉદ્દેશ્ય પરીક્ષા માટેની પૂર્વ તૈયારી છે. સત્રીયકાર્યમાં પૂછવામાં આવેલ પ્રશ્નોનું માળખું પરીક્ષાના પ્રશ્નપત્રો જેવું હોય છે. પ્રશ્નોના જવાબમાં અભ્યાસ સામગ્રીનું પુનરાવર્તન કરવાનું નથી હોતું. તમે વાંચનથી જે શીખ્યા છો, જે સમજયા છો, તે પોતાની ભાષામાં લખવાનું હોય છે. જેથી તમે સ્વાધ્યાયકાર્યો તૈયાર કરવાની કામગીરી ગંભીરતાથી કરશો.સ્વાધ્યાય કાર્ય જમા કરાવ્યાની પહોંચ અવશ્ય મેળવી લેવી.

તમારે પાઠયક્રમના સ્વાધ્યાયકાર્યોમાં પૂછવામાં આવેલ પ્રશ્નોના જવાબ લખતા પહેલા પ્રથમ પાના ઉપર નીચે મુજબની માહિતી લખવી જરૂરી છે.

નોંધણી નંબરઃ–_____
પૂરું નામઃ–_____
સરનામુંઃ– _____
મોબાઈલ નંઃ–_____
તારીખઃ– _____

અભ્યાસક્રમઃ– _____
પાઠયક્રમઃ– _____
સ્વાધ્યાય સંખ્યાઃ–_____

અમે ઈચ્છીએ છીએ કે તમે દરેક સત્રીયકાર્ય અલગ અલગ ચોપડામાં સુંદર ભાષામાં ઉપર દર્શાવેલ મુજબની માહિતી સાથે છેલ્લી તારીખ પહેલા અભ્યાસ કેન્દ્ર પર મોકલી આપશો.

શુભેચ્છા સહ

ડૉ. બાબાસાહેબ આંબેડકર ઓપન યુનિવર્સિટી

પાઠયક્રમ કોડ :– BLIS -01

BLIS01/TMA-1/AUG.2016

(ગ્રંથાલય અને સમાજ)

અભ્યાસ કેન્દ્રને સોંપવાની તારીખ : 30/04/2017 **કુલગુણ :20 X 5 =100**

નોંધ : તમામ પ્રશ્નોના ઉત્તર આપો.

વિભાગ – ક વિવરણાત્મક શ્રેણીના પ્રશ્નોના જવાબ 1500 શબ્દોમાં આપો./ દાખલાનો જવાબ આપો.

ગુણ 2 x 20 = 40

પ્રશ્ન : 1 ડૉ. રંગનાથન દ્વારા પ્રતિપાદિત પાંચ સૂત્રો જણાવી ચોથા સૂત્રને સવિસ્તાર સમજાવો.

અથવા

ગ્રંથાલય અધિનિયમના ઘટકોની ચર્ચા કરો.

પ્રશ્ન : 2 ગ્રંથાલયોના પ્રકાર જણાવી. સાર્વજનિક ગ્રંથાલયની લાક્ષણિકતા અને કાર્યો જણાવો.

અથવા

ઉપભોકતા શિક્ષણ પદ્ધતિઓ અને માધ્યમો વિશે સવિસ્તાર સમજ આપો.

વિભાગ – ખ મધ્યમ શ્રેણીના પ્રશ્નોના જવાબ 1000 શબ્દોમાં આપો./ દાખલાનો જવાબ આપો.
(ગમે તે બે) **ગુણ 2 x 15 = 30**

1. ગ્રંથાલય સંઘના હેતુ દર્શાવી કાર્યક્રમ અને પ્રવૃત્તિઓ વર્ણવો.
2. ઉપભોકતા અભ્યાસની જરૂરિયાત જણાવી .ઉપભોકતા અભ્યાસની પદ્ધતિઓ વર્ણવો.
3. ઈન્ડિયન લાયબ્રેરી એસોસિએશન **(ILA)** નાં હેતુ અને પ્રવૃત્તિઓ જણાવો.
4. રાષ્ટ્રીય ગ્રંથાલયના ઉદ્દેશ્ય અને કાર્યો વર્ણવો.

વિભાગ – ગ નીચે આપેલ પ્રશ્નોના ટૂંકમાં જવાબ આપો./ નીચે આપેલી સંજ્ઞાઓ (શબ્દાવલી) સમજાવો.
(ગમે તે બે) **ગુણ 2 x 5 = 10**

1. વ્યાવસાયિક નીતિમત્તા એટલે શું ?
2. ઈન્ફલીબનેટની માહિતી આપી તેના ઉદ્દેશ્ય સમજાવો.
3. ઉપભોકતાના લક્ષણો જણાવો.
4. ભારતીય રાષ્ટ્રીય વૈજ્ઞાનિક અને પ્રલેખ કેન્દ્ર **(INSDOC)** ની માહિતી આપો.

વિભાગ – ઘ બહુવિકલ્પ આધારિત પ્રશ્નોમાંથી યોગ્ય વિકલ્પ શોધી સાચા જવાબ સામે (√) કરો./ખાલી જગ્યા પૂરો./ હા–નામાં જવાબ આપો.(ગમે તે દસ) **ગુણ 10 x 2 = 20**

1. ડૉ. રંગનાથનજી રચિત શાસ્ત્રસૂત્રમાં " પ્રત્યેક પુસ્તકને તેનો વાચક મળે "સૂત્ર કયા ક્રમે આવે છે. ?
   (અ) બીજા (બ) ત્રીજા (ક) પાંચમા (ડ) પ્રથમ

2. રાષ્ટ્રીય ગ્રંથાલયની શરૂઆત કયા શહેરમાં થઈ હતી. ?

(અ) દિલ્હી (બ) મુંબઈ (ક) કલકત્તા (ડ) મદ્રાસ

3. શૈક્ષણિક ગ્રંથાલયમાં સમાવિષ્ટ ના હોય તે ગ્રંથાલય જણાવો.

(અ) શાખા ગ્રંથાલય (બ) સાર્વજનિક ગ્રંથાલય
(ક) વિશ્વવિદ્યાલય ગ્રંથાલય (ડ) મહાવિદ્યાલય ગ્રંથાલય

4. ડૉ.રંગનાથનનો નમૂનારૂપ ગ્રંથાલય કાયદો મદ્રાસમાં કયા વર્ષે પસાર કરવામાં આવ્યો.?

(અ) **1925** (બ) **1931** (ક) **1933** (ડ) **1936**

5. ભારતનાં કેટલાં રાજયોમાં સાર્વજનિક ગ્રંથાલય કાયદો ઘડવામાં આવ્યો છે. ?

(અ) **6** (બ) **8** (ક) **10** (ડ) **12**

6. ડેલનેટ માન્ય સંસ્થા કયારે બની. ?

(અ) એપ્રિલ **1990** (બ) માર્ચ **1992** (ક) માર્ચ **1991** (ડ) મે **1992**

7. **ALA** નું મુખ્ય મથક કયાં આવેલું છે. ?
(અ) ભારત (બ) કેલિફોર્નિયા (ક) શિકાગો (ડ) સિંગાપુર

8. રાજા રામમોહનરાય ફાઉન્ડેશનની સ્થાપના તેમના કયા વર્ષના જન્મદિન જયંતિ પર કરવામાં આવેલી ?
(અ) **100** (બ) **150** (ક) **200** (ડ) **250**

9. **AGRIS** સંસ્થા કયા ક્ષેત્ર સાથે જોડાયેલ છે. ?

(અ) શિક્ષણ (બ) ખેતી (ક) તબીબ (ડ) વ્યાપાર

10. રાજા રામમોહનરાયનું નામ કયા પ્રકારનાં ગ્રંથાલયની પ્રવૃત્તિઓ સાથે વિશેષ જોડાયેલ છે.?

(અ) શૈક્ષણિક (બ) સાર્વજનિક (ક) વિશિષ્ટ (ડ) રાષ્ટ્રીય

ડૉ. બાબાસાહેબ આંબેડકર ઓપન યુનિવર્સિટી

પાઠયક્રમ કોડ :– BLIS -02

BLIS 02/TMA-1/AUG.2016

(ગ્રંથાલય સંચાલન)

અભ્યાસ કેન્દ્રને સોંપવાની તારીખ : 30/04/2017 **કુલગુણ :20 X 5 =100**

નોંધ :તમામ પ્રશ્નોના ઉત્તર આપો.

વિભાગ – ક પ્રશ્ન: 1 અને પ્રશ્ન: 2 ના ઉત્તર 1500 શબ્દોમાં લખો. **ગુણ : 2x20=40**

પ્રશ્ન: 1 સંચાલન અટલે શું? તે ટૂંકમાં જણાવી અને સંચાલકીય કાર્યોની વિસ્તૃતમાં ચર્ચા કરો.

અથવા

કુશળ સંગઠનાત્મક સંરચનાના નિર્માણ માટે આવશ્યક સંગઠનના સિદ્ધાંતોની ચર્ચા કરો.

પ્રશ્ન: 2 માહિતી સ્ત્રોતોના મુખ્ય પ્રકાર જણાવો અને પ્રલેખોના વર્ગીકરણની વિવિધ પદ્ધતિઓ વિશે વિસ્તૃતમાં લખો.

અથવા

ગ્રંથાલયના સામયિક વિભાગમાં થતી સામયિક પ્રાપ્તિની પ્રક્રિયા વિશે મુદ્દાસર ચર્ચા કરો.

વિભાગ – ખ નીચે આપેલ પ્રશ્નો પૈકી કોઇપણ બેના જવાબ 1000 શબ્દોમાં લખો.

ગુણ: 2x15=30

1. ગ્રંથ પરિક્રમણ માટેની વિવિધ પદ્ધતિઓ વિશે ચર્ચા કરો.
2. ગ્રંથ ભંડારની જાળવણી ઉપર વિસ્તૃતમાં નોંધ લખો.
3. કર્મચારી આયોજન વિશે સમજાવો અને કર્મચારી આયોજનના નીતિ તત્વો વિશે વિગતે ચર્ચા કરો.
4. ગ્રંથાલય અંદાજપત્ર વિશે વિસ્તૃત નોંધ તૈયાર કરો.

વિભાગ – ગ નીચે આપેલ પ્રશ્નો પૈકી કોઇપણ બેના જવાબ ટૂંકમાં લખો. ગુણ: 2x5=10

1. ગ્રંથાલયામાં સહભાગી સચાલનના ફાયદાઓ તથા ગેરફાયદાઓ લખો.
2. નાણાકીય સંચાલનના સિદ્ધાંતો વિશે સમજાવો.
3. ગ્રંથાલયમાં થતાં સૂચિકરણના કાર્યમાં રહેલ પ્રક્રિયાના તબક્કાઓ વર્ણવો.
4. માહિતી પદ્ધતિ સંચાલનના લાભ જણાવો.
5. ગ્રંથાલયમાં થતાં સંગ્રહ મેળવણી કાર્ય વિશે ચર્ચા કરો.

વિભાગ – ઘ નીચે આપેલ બહુવિકલ્પોમાંથી યોગ્ય વિકલ્પ શોધી કાઢો અથવા ખાલીજગ્યા પૂરો. (ગમે તે દસ) ગુણ: 10x2=20

1. સારકરણ અને નિર્દેશીકરણ સામયિકો એ _____ કક્ષાના સામયિકો છે.
   (અ) પ્રાથમિક (બ) દ્વિતાય
   (ક) તતીય (ડ) ઉપરમાંથી એક પણ નહીં
2. આધુનિક સંચાલન પદ્ધતિમાં _____ નો દૃષ્ટિકોણ સમાયેલ છે.
   (અ) સી.આઇ.બર્નાડ (બ) મૈક્સ વેબર
   (ક) ડબલ્યુ જે.ડિકશન (ડ) લિચ ફિલ્ડ
3. "શ્રેષ્ઠ વાચનસામગ્રી, વધુ ને વધુ વાચકો માટે સૌથી ઓછી કિંમતે" આ પુસ્તક પસંદગીનો સિદ્ધાંત _____ એ આપેલ.
   (અ) હન્ની ફેયોલ (બ) શ્રી મેલ્વીલ ડયૂઇ
   (ક) ડૉ. એસ. આર. રંગનાથન (ડ) શ્રી એલ. આર. મેકોલ્વીન
4. એક સારું ગ્રંથાલય ભવન ગ્રંથાલય અધ્યક્ષ અને _____ વચ્ચેના સારા સબંધનું પરિણામ છે.
   (અ) સંચાલક (બ) ઉપભોકતા
   (ક) સ્થપતિ (ડ) ટ્રસ્ટી ગણ
5. ટેકનીકલ પ્રક્રિયામાં સમાવિષ્ટ કાર્યોમાં _____કાર્યનો સમાવેશ થાય છે.
   (અ) ગ્રંથ પ્રાપ્તિ (બ) વર્ગીકરણ
   (ક) પરિગ્રહણ (ડ) પરિક્રમણ
6. INB નું પુરું નામ _____છ.
   (અ) Indian National Bibliography
   (બ) Indian National Biography
   (ક) Indian National Books
   (ડ) Indian National Board

7. _____એ સંચાલનના સિદ્ધાંતો સ્થિતિસ્થાપક હોય છે તેના પર ભાર મૂકેલ છે.
   (અ) હેન્ની ફેયોલ (બ) એફ.ડબલ્યુ. ટેલર
   (ક) ચાર્લ્સ બનાર્ડ (ડ) એલ. ઉર્વિક

8. સામાન્ય રીતે 1000 પુસ્તકોએ _____પુસ્તકો ખોવાય તેને સામાન્ય નુકશાન ગણી માંડવાળ કરી શકાય.
   (અ) ૨ (બ) ૩
   (ક) ૪ (ડ) ૫

9. લવાજમ, ગ્રંથાલય કર, સરકારી અનુદાન અને દાન એ _____ ગ્રંથાલયના આવકના મુખ્ય સ્ત્રોત છે.
   (અ) વિશિષ્ટ (બ) મહાવિદ્યાલય
   (ક) વિશ્વવિદ્યાલય (ડ) સાર્વજનિક

10. આંતર ગ્રંથાલય ઉદ્ધરણના કાર્યની સંપૂર્ણ જવાબદારી ગ્રંથાલયામાં _____ વિભાગની હોય છે.
   (અ) ટેકનિકલ (બ) પરિક્રમણ
   (ક) સામયિક (ડ) પ્રાપ્તિ

11. TQM અટલે _____.
   (અ) Total Quantity Measure
   (બ) Total Quality Market
   (ક) Total Quality Management
   (ડ) Total Quantity Management

12. શૂન્ય આધારિત અંદાજપત્ર પદ્ધતિ _____ દ્વારા વિકસાવવામા આવેલ છે.
   (અ) પીટર ફાયર (બ) હનરા ફેયોલ
   (ક) એલ્ટન મેયો (ડ) એલ. આર. મેકોલ્વીન

ડૉ. બાબાસાહેબ આંબેડકર ઓપન યુનિવર્સિટી

પાઠયક્રમ કોડઃ–BLIS -03

BLIS -03/TMA-1/**AUG** 2016

(ગ્રંથાલય વર્ગીકરણ સિદ્ધાંત)

અભ્યાસ કેન્દ્રને સોંપવાની તારીખ :30/04/2017 **કુલગુણ :20 X 5 =100**

નોંધ :તમામ પ્રશ્નોના ઉત્તર આપો.

વિભાગ – ક વિવરણાત્મક શ્રેણીના પ્રશ્નોના જવાબ 1500 શબ્દોમાં લખો. ગુણ 2 x 20 = 40

1. ગ્રથાલય વર્ગીકરણના પ્રકારોની ચર્ચા કરો.

અથવા

ગ્રંથાલય વર્ગીકરણની વ્યાખ્યા આપી , વર્ગીકરણના સિદ્ધાંતોનું મહત્ત્વતા અને જરૂરિયાત સમજાવી. જે.ડી. બ્રાઉનના ગ્રંથાલય વર્ગીકરણના સિદ્ધાંત વિશે ચર્ચા કરો.

2. વર્ગીકરણની વ્યાખ્યા આપી ગ્રંથાલય વર્ગીકરણની વિવિધ પદ્ધતિઓ દર્શાવી ગણનાક્ષમ અને મુખકીય વર્ગીકરણ પદ્ધતિ વચ્ચે તુલનાત્મક વિશે ચર્ચા કરો.

અથવા

ગ્રંથાલય અને માહિતી વિજ્ઞાનના પંચસૂત્રોની ચર્ચા વિષયોના વિશ્વના સંદર્ભે કરો.

વિભાગ – ખ મધ્યમ શ્રેણીના પ્રશ્નોના જવાબ 1000 શબ્દોમાં લખો. ગુણ 2 x 15 = 30

1. કોલન કલાસીફિકેશનની પાંચ મૂળભૂત શ્રેણીઓની ચર્ચા કરો.
2. પાશ્વ સંબંધોના પ્રકારોની ચર્ચા કરો.
3. સી. સી. અને ડીડી.સી વિશે તુલના સંદર્ભે ચર્ચા કરો.
4. યુ.ડી.સી. વર્ગીકરણ પદ્ધતિમાં સામાન્ય પૃથકોની ચર્ચા કરો.

વિભાગ – ગ નીચે આપેલ કુલ 4 પેટા પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ બેના ટૂંકમાં જવાબ આપો. ગુણ 2 x 5 = 10

1. ડીડી.સી ની પ્રથમ આવૃત્તિ કયા નામે અને કેટલાં પૃષ્ઠમાં પ્રકાશિત થયેલ હતી અને કેટલી પ્રતો તે સમયમાં પ્રકાશિત થયેલ હતી. ?
2. યુ.ડી.સી.ના કોઈપણ ત્રણ ગુણોની ચર્ચા કરો.
3. સી.સી. ના ૭ મી આવૃત્તિના કોઈપણ પાંચ ફેરફારો જણાવો.
4. સંજ્ઞાના ગુણધર્મોની ચર્ચા કરો.

વિભાગ – ઘ નીચે આપેલ બહુવિકલ્પ વાળા / ખાલી જગ્યા પૂરવા અંગેના કુલ પ્રશ્નો 12 પૈકી કોઈપણ 10ના ઉત્તરો આપો. ગુણ 10x 2 = 20

1. ડી.ડી.સી.ના પ્રકાશક _____ છે.
2. સી.સી. ની મૂળભૂત શ્રેણીઓ કેટલી છે.?

   (અ) 5 (બ) 3 (ક) 6 (ડ) આમાંથી એક પણ નહીં.

3. રંગનાથન દ્વારા _____ પાયારૂપ કાયદા બતાવવામાં આવેલ છે.
4. વૈચારિક સ્તરના ઉપસૂત્રોની સંખ્યા _____ છે.
5. યુ.ડી.સી.નું પૂર્ણ નામ _____ છે.
6. ડૉ.રંથાનથન દ્વાર લખવામાં આવેલ વર્ગીકરણના પુસ્તકનું નામ_____ છે.
7. બે કે તેથી વધુ વિષયો હોય શકે છે તેને_____પાર્શ્વ સંબંધ કહેવામાં આવે છે.
8. સામાન્ય પાર્શ્વ સંબંધ _____વચ્ચેના પ્રાયપૂર્ણ સંબંધને વ્યકત કરે છે.
9. સી.સી.ના સાતમી આવૃત્તિના _____પૃષ્ઠ ૫૨ વેગ સામાન્ય પૃથકની સૂચિ આપવામાં આવેલ છે.
10. ડી.ડી.સી. ની ૧૯ મી આવૃત્તિ _____ વર્ષમાં પ્રકાશિત થયેલ હતી.
11. વર્ગીકરણના પ્રવાહ અને ઈતિહાસ અને વિકાસમાં સીમાચિહન વર્ષ _____ છે.
12. IME નું પૂર્ણ નામ _____છે.

ડૉ. બાબાસાહેબ આંબેડકર ઓપન યુનિવર્સિટી

પાઠયક્રમ કોડઃ–BLIS -03p

BLIS -03p/TMA-1/AUG 2016

(ગ્રંથાલય વર્ગીકરણ પ્રયોગ)

અભ્યાસ કેન્દ્રને સોંપવાની તારીખ :30/04/2017 **કુલગુણ :50 X 2 =100**

નોંધઃકોઈપણ દસ પ્રશ્નોના ઉત્તર આપો. (પ્રત્યેક વિભાગમાંથી)

વિભાગ–1

(I) ડયૂઈ ડેસીમલ કલાસિફિકેશન(DDC) (19 મી આવૃતિ) મુજબ નીચેનામાંથી કોઈ પણ 10 આખ્યાઓનું વર્ગીકરણ કરો. **50**

1. **Economic geology**
2. **Dry farming**
3. **Malayalam grammar**
4. **History of Indian Philosophy**
5. **An Art of story telling**
6. **Workers strike in textile industry**
7. મહાનંદા લે. જયવંત દળવી (મરાઠી નવલકથાનો અનુવાદ)
8. પ્રિયજન લે. વિનેશ અંતાણી
9. **Elementry education in rural areas of Gujarat.**
10. **Statistics of cricket.**
11. **Problem of pollution in Delhi**
12. **History of Public library movement in Gujarat.**

વિભાગ–2

(II) કોલન કલાસિફિકેશન(CC)(6th આવૃતિ) મુજબ નીચેનામાંથી કોઈપણ 10 આખ્યાઓનું વર્ગીકરણ કરો. **50**

1. **Physics for college students**
2. **Collected stories of Premchand. Translated form Hindi (Premchand f.1888)**
3. **Physiology of aves**
4. **Report of the Advisory Committee for libraries, 1958.**
5. **‘Artha Vijnana’. A Journal of the Gokhle Institute of Politics and Economics (1959)**
6. **Natural history of living creatures in coastal regions of Gujarat.**
7. **Physical astronomy**
8. **Hindi-Gujrati dictionary.**
9. **India’s foregion Policy tpwards USA**
10. **Travels of Himalaya**
11. **Medical Jurisprudence**
12. **Homeopathic treatment of diabetes in old age**

ડો.બાબાસાહેબ આંબેડકર ઓપન યુનિવર્સિટી,અમદાવાદ

પાઠયક્રમ કોડઃ BLISC-04

BLIS-04/TMA-1/ **AUG 2016**

(ગ્રંથાલય સૂચિકરણ સિધ્ધાંત)

અભ્યાસ કેન્દ્રને સોંપવાની તારીખઃ 30/04/2017 કુલ ગુણ 20 x5 = 100

——

નોંધ : તમામ પ્રશ્નોના ઉત્તર આપો.

વિભાગઃક **વિવરણાત્મક શ્રેણીના પ્રશ્નોના જવાબ ૧૫૦૦ શબ્દોમાં આપો./દાખલાનો જવાબ આપો. ગુણ 2 x 20 = 40**

પ્રશ્નઃ૧ ગ્રંથાલય સૂચિ એટલે શું? તેની વ્યાખ્યા આપો. ગ્રંથાલય વિજ્ઞાનનાં પાંચ સૂત્રોમાં ગ્રંથાલય સૂચિ માટે જરૂરી માર્ગદર્શન આપ્યું છે તે દર્શાવો.

અથવા

પ્રશ્નઃ૧ કલાસિફાઈડ કેટલોગ કોડની સમજ આપો.

પ્રશ્નઃ૨ એ.એ.સી.આર.–૨ (૧૯૭૮) અને એ.એ.સી.આર.–૨ (૧૯૮૮–સુધારેલ આવૃત્તિ)ને સમજાવો.

અથવા

પ્રશ્નઃ૨ ગ્રંથાલય સૂચિના ભૌતિક સ્વરૂપોને વિસ્તૃત રીતે સમજાવો.

વિભાગઃખ **મધ્યમ શ્રેણીના પ્રશ્નોના જવાબ ૧૦૦૦ શબ્દોમાં આપો. / દાખલાનો જવાબ આપો. ગુણ 2 x 15 = 30**

પ્રશ્નઃ૧ અનુવર્ણીય સૂચિઓની યાદી દર્શાવીને શબ્દકોશીય સૂચિને સમજાવો.

પ્રશ્નઃ૨ ઓનલાઈન પબ્લિક એકસેસ કેટલોગ કોડને સમજાવો.

પ્રશ્નઃ૩ અમુદ્રિત માધ્યમની વ્યાખ્યા આપો અને અમુદ્રિત માધ્યમના પ્રકારોની ચર્ચા કરો.

પ્રશ્નઃ૪ વર્ગીકૃત સૂચિના સંલેખોની ચર્ચા કરો.

વિભાગઃગ **નીચે આપેલ પ્રશ્નોના ટૂંકમાં જવાબ આપો./નીચે આપેલી સંજ્ઞાઓ (શબ્દાવલી)સમજાવો.**

ગુણ 2 x 5 = 10

પ્રશ્નઃ૧ શબ્દભંડોળ નિયંત્રણનો અર્થ અને જરૂરિયાત, ઉદ્દેશ્ય અને માગણી દર્શાવો.

પ્રશ્નઃ૨ સંલેખો તૈયાર કરવા માટે કઈ કઈ પ્રક્રિયાઓ કરવામાં આવે છે?સમજાવો.

પ્રશ્નઃ૩ સૂચિ સંલેખ એટલે શું? સૂચિ સંલેખોની આવશ્યકતાની ચર્ચા કરો.

પ્રશ્નઃ૪ શબ્દભંડારકોશની વ્યાખ્યા, શબ્દભંડારકોશનાં કાર્યો, શબ્દભંડોળના પ્રકારો, શબ્દભંડોળકોશનું માળખું સમજાવી તેનો ઉપયોગ કેવી રીતે કરવો તે સમજાવો.

વિભાગઃ ઘ **બહુવિકલ્પ (MCQ) આધારિત પ્રશ્નોમાંથી યોગ્ય વિકલ્પ શોધી સાચા જવાબ સામે (✓) કરો. /ખાલી જગ્યા પૂરો. હા–નામાં જવાબ આપો. (ગમે તે દસ) ગુણ 10 x 2 = 20**

(૧) ગ્રંથાલય સૂચિનું ભૌતિક સ્વરૂપ કેવું હોવું જોઈએ.
(અ) જડ (બ) લચીલાપણું
(ક) અપરિવર્તનશીલ (ડ) સ્થિર

(૨) ફલક યાદી (સૂચિ) એ ગ્રંથાલય સંગ્રહની કેવા પ્રકારની યાદી છે?
(અ) વિગતવાર યાદી (બ) અપર્યાપ્ત યાદી
(ક) પરિગ્રહણપત્રક યાદી (ક) અભૌતિક યાદી

(૩) નિર્દેશી (Index) કયા પ્રકારની સૂચિ છે?
(અ) લેખકની સૂચિ (બ) વાડમય વિગતની સૂચિ
(ક) ગ્રંથ સૂચિ (ડ) પ્રકાશકની સૂચિ

(૪) કલાસિફાઈડ કેટલો કોડની પ્રથમ આવૃત્તિ કયારે પ્રસિધ્ધ થઈ હતી?
(અ) ૧૯૩૨ (બ) ૧૯૩૩
(ક) ૧૯૩૪ (ક) ૧૯૩૫

(૫) લાઈબ્રેરી ઓફ કોગ્રેસ ધ્વારા એ.એ.સી.આર.–૨ (૧૯૭૮)નો ઉપયોગ કયારથી કરવામાં આવ્યો હતો?
(અ) જાન્યુઆરી ૧૯૭૮ (બ) જાન્યુઆરી ૧૯૭૯
(ક) જાન્યુઆરી ૧૯૮૦ (ડ) જાન્યુઆરી ૧૯૮૧

(૬) 'પરામર્શ અથવા વિચાર વિમર્શ માટે એક સભા'ને શું કહેવામાં આવે છે?
(અ) પરિષદો (બ) સભા
(ક) સાંધિક એકમ (ડ) સમાજ

(૭) લેખક લેખન કમર્ય માટે કાલ્પનિક રૂપમાં નિર્મિત અથવા અપનાવેલ નામને શું કહેવામાં આવે છે?
(અ) આભાસી નામ (બ) કલ્પિત નામ
(ક) સાચું નામ (ડ) અટક અને નામ

(૮) એવી કઈ ડિસ્ક છે જેનો ઉપયોગ મેઈનફ્રેમ અને મિની કમ્પ્યૂટર્સ પર થઈ શકે છે ?
(અ) વિન્ચેસ્ટર ડિસ્ક (બ) યુ–મેટિક
(ક) માઈક્રોફિશ (ડ) માઈક્રોકાર્ડ

(૯) કોઈ વ્યકિત બીજી વ્યકિત અથવા વ્યકિતઓ સાથે કૃતિ બહાર પાડે તેના કેવા પ્રકારના કર્તા કહેવામાં આવે છે?
(અ) લેખક (બ) સહાયક કર્તા
(ક) કાલ્પનિક કર્તા (ડ) પેટા કર્તા

(૧૦) એક મથાળામાંથી બીજા તરફ સંદર્ભ નિર્દેશ કરવો તેને શું કહેવામાં આવે છે?
(અ) વિશિષ્ટ સંદર્ભ (બ) સંબંધિત શબ્દ
(ક) વિષય મથાળા યાદી (ડ) સંકુચિત શબ્દ

(૧૧) 'પ્રેસીઝ'ને કોના ધ્વારા ઘડવામાં આવી હતી?
(અ) ડેરેક ઓસ્ટીન (બ) જહોન વિલિયમ
(ક) ડો.એસ.આર.રંગનાથન (ડ) મેલ્વીલ ડયૂઈ

(૧૨) KWIC ને કોના ધ્વારા વિકસાવવામાં આવી હતી?
(અ) ડો.એસ.આર.રંગનાગન (બ) એચ.પી.લુહાન
(ક) જહોન વિલિયમ (ડ) ડેરેક ઓસ્ટીન

ડૉ. બાબાસાહેબ આંબેડકર ઓપન યુનિવર્સિટી

પાઠયક્રમ કોડઃ– BLIS -04p
BLIS-04p/TMA-1/AUG 2016
(ગ્રંથાલય સૂચિકરણ પ્રયોગ)

અભ્યાસ કેન્દ્રને સોંપવાની તારીખ : 30/04/2017 **કુલગુણ :50 x 2 =100**

નોંધઃતમામ પ્રશ્નોના ઉત્તર આપો.

વિભાગ–1
AACR-2R

(I) **એંગ્લો–અમેરિકન કેટલોગિંગ રુલ્સ – 2 (AACR-2R) ના આધારે નીચે દર્શાવેલ પાંચ આખ્યાઓનું સૂચિકરણ કરો. મુખ્ય સંલેખ ઉપરાંત તમામ પુરક સંલેખો પણ તૈયાર કરવા તમારા ઉત્તરો કાગળ ઉપર 5X3 માપનાં કાર્ડ બનાવીને લખો.**

Title 1 **TEXT BOOK OF NUCLEAR PHYSICS**

By
N.Reddy

Translated
By
Om Prakash Sharma

Second edition
2010

Anil Prakashan
Jaipur

Other Information

Class No.	**:**	**539.723 REDD**
Pages	**:**	**XII, 450**
Size	**:**	**21.5cm**
Acc No.	**:**	**7215**

Title 2 **POLITICAL PARTIES IN INDIA**
(In 3 Volumes)

By
Rakesh Khurana
Ravindra Verma
A.P.Mathur

Ram Prasad & Sons
Agra
1989

Other Information

Class No	**:**	**324.254 KHU**
Pages	**:**	**XXI ,214 (V-1) ; V, 215-425 (V-2)** **XV,426-670 (V-3)**
Size	**:**	**24 cm**
Acc No	**:**	**8601-03**

Title 3 **BHAGAVADGITA**

Translated from Sanskrit
By
T.R.Chintamani

TMH Publicatiuons
New Delhi
1985

Other Information

Call No	**:**	**294.592 4 CHI**
Pages No	**:**	**XI ,260 p.**
Size	**:**	**24 cm**
Acc No	**:**	**6025**

Title 4 **Principles of Psychology**

Edired By
Richard H. Price
And
David L.Horton
John Wiley & Sons
New York
2004

Other Information

Call No	**:**	**150**
Pages	**:**	**xv,650**
Size	**:**	**21 cm**
Acc No	**:**	**5856**
Note	**:**	**The book is published under American Psychology Series, at No.6**

Title 5 **AMA Management Handbook**

Edited By
Louis Jacob

American Management Association
New York
2012

Other Information

Call No	**:**	**658.02 AME**
Pages	**:**	**XIII,112p.**
Size	**:**	**24 cm**
Acc No	**:**	**9430**

વિભાગ–2
Classified Catalogue Code

(II) કલાસિફાઈડ કેટલોગકોડ(CCC) ના આધારે નીચે દર્શાવેલ પાંચ આખ્યાઓનું સૂચિકરણ કરો. મુખ્ય સંલેખ ઉપરાંત તમામ પૂરક સંલેખો પણ તૈયાર કરવા. તમારા ઉત્તરો કાગળ ઉપર 5X3 માપનાં કાર્ડ બનાવીને લખો.

Title 1 **Fundamentals of Cognitive Psychology**

By
Ronald T. Kellogy
G. Andrew
G.P.Lathan

Sage Publications Ltd.
London
2008

Other Information

Call No	**:**	**S : 4 PO8**
Acc No	**:**	**2551**
Note	**:**	**Sage Social Pshychology Progress Series, No.5 Editor of the series Nick Ellis**

Title 2 **Meena Granthalaya Shreni, No.12**
LIBRARY ADMINISTRATION AND ORGANIZATION
By
Chhagalal Mathurdas Bhaiya

6th edition,1993

Gurjar Granthalay Karyalaya
Ahemdabad-380001

Other Information

Call No	**:**	**2 : 8 N93**
Pages	**:**	**XII, 264**
Size	**:**	**21 cm**
Acc No	**:**	**121238**

Title 3 **Journal of Philosophical Society of United Kingdom**

Editor
N.Nekoteo

New Pergamon Press
London

Other Information

Class No	**:**	**Rm 56, N 5 8**
Book No	**:**	**N 58 for Volume 1**
Acc No	**:**	**4334 for Volume 1**
Note	**:**	**1. The Journal is quarterly publications and completes its volume in a year.**
		2. The Journal is still in the process of publications regularly.
		3. But the library subscribed it upto 1996 only.

Title 4 **THE TEACHER : TODAY AND TOMORROW**

By
Ministry of Education
Government of India

Manager of Publications
New Delhi
1991

Other Information

Call No	**:**	**T.44 N 91**
Acc No	**:**	**11008**

Title 5 **TOURISM**

Edited By
Stephen Page
Joanne Connell
Vol. 1. The evolution of the subject of study
Vol. 2. The tourist and tourism industry
Vol. 3. Management and Planning of tourism

Sage Publications
Kanpur
2010

Other Information

Call No.	**:**	**U & : (X) P10**
Acc No.	**:**	**1840-42**
Note	**:**	**It is a three volume set. All the volumes are available in the library.**

ડૉ. બાબાસાહેબ આંબેડકર ઓપન યુનિવર્સિટી

પાઠયક્રમ કોડઃ– BLIS -05

BLIS 05/TMA-1/ AUG 2016

(સંદર્ભ અને માહિતીસ્ત્રોતો)

અભ્યાસ કેન્દ્રને સોંપવાની તારીખ : 30/04/2017 **કુલગુણ :20 X 5 =100**

નોંધ : તમામ પ્રશ્નોના ઉત્તર આપો.

વિભાગ – ક **વિવરણાત્મક શ્રેણીના પ્રશ્નોના જવાબ 1500 શબ્દોમાં આપો.** **ગુણ 2 x 20 = 40**

પ્રશ્નઃ 1 પ્રલેખીય સંદર્ભ સ્ત્રોતના વિવિધ પ્રકારોની ટૂંકમાં સમજ આપો.

અથવા

ત્વરિત સંદર્ભ સ્ત્રોતના જુદા જુદા પ્રકારો દર્શાવી દરેક વિશે સવિસ્તર ચર્ચા કરો.

પ્રશ્નઃ 2 બીન પ્રલેખીય સ્ત્રોત દર્શાવી કોઈપણ એકની સમજૂતિ આપી સંદર્ભ કાર્યમાં તેની ઉપયોગિતા સમજાવો.

અથવા

જીવનચરિત્રાત્મક સંદર્ભ ગ્રંથોના પ્રકારોની ઉદાહરણ સહિત ચર્ચા કરો.

વિભાગ – ખ **મધ્યમ શ્રેણીના પ્રશ્નોના જવાબ 1000 શબ્દોમાં આપો.(ગમે તે બે)** **ગુણ 2 x 15 = 30**

1. વાઙ્મયસૂચિ અંકુશ એટલે શું ? વૈશ્વિક વાઙ્મયસૂચિ અંકુશ માટે થયેલ પ્રયત્નો અને ભારત રાષ્ટ્રીય કક્ષાએ વાઙ્મયસૂચિ અંકુશ માટેના પ્રયત્નોનું વર્ણન કરો.
2. સંદર્ભ કાર્યની સમજૂતિ આપી તેમાં કમ્પ્યુટરની ભૂમિકા સમજાવો.
3. સારકરણ અને નિર્દેશીકરણ સામયિકોની વ્યાખ્યા, કાર્ય અને જરૂરિયાત વિશે વિસ્તૃત નોંધ આપો.
4. આંકડાકીય માહિતી સ્ત્રોતના પ્રકારો ઉદાહરણ સહિત સમજાવો.

વિભાગ – ગ **નીચેના પૈકી આપેલ પ્રશ્નોના ટૂંકમાં જવાબ આપો.(ગમે તે બે)** **ગુણ 2 x 5 = 10**

1. **The New Encyclopeadia Britannica** વિશે ટૂંકનોંધ લખો.
2. શબ્દકોશો સંદર્ભમાં ઉદ્‌ભવાતી સમસ્યાઓ વર્ણવો.
3. યાત્રા માર્ગદર્શિકાઓની ઉપયોગિતા અને મૂલ્યાંકન વિશે સમજાવો.
4. સંદર્ભ ગ્રંથો ખરીદતી વખતે તેના ભૌતિક લક્ષણો જેવાં કે કદ, કાગળ, બાંધણી, મુદ્રણ વગેરે પણ ધ્યાનમાં લેવા આવશ્યક છે. વિધાનની ચર્ચા સંદર્ભ ગ્રંથોના મૂલ્યાંકન સંદર્ભમાં કરો.
5. **The Times Index** વિશે સવિસ્તર માહિતી આપો.

વિભાગ – ઘ બહુવિકલ્પ આધારિત પ્રશ્નોમાંથી યોગ્ય વિકલ્પ શોધી સાચા વિકલ્પ જવાબ સામે (√) કરો./ખાલી જગ્યા પૂરો.(ગમે તે દસ) ગુણ **10 x 2 = 20**

1. ઐતિહાસિક વાઙ્મય સૂચિઓ નીચેના પૈકી કયા પ્રકારનું વર્ણન આપે છે. ?
(અ) પ્રલેખોના ઊંડાણપૂર્વકના અભ્યાસનું વર્ણન આપે છે.
(બ) પ્રલેખોના તાર્કિક અભ્યાસ અને સંશોધન માટે ઉપયોગી વર્ણન આપે છે.
(ક) પ્રલેખો તૈયાર કરવાનું વર્ણન જેવું કે છાપકામ, બાઈન્ડીંગ, કાગળ વગેરે સંબંધી વર્ણન આપે છે.
(ડ) પુસ્તકની પરિસ્થિતિ, લેખકનું નામ,શીર્ષક, પ્રકાશન વર્ષ વગેરેનું વર્ણન આપે છે.

2. સમીક્ષા અને સર્વેક્ષણ અહેવાલો માહિતી વિસ્ફોટ અનેક પ્રલેખોના સાહિત્યમાંથી_____તપાસ અહેવાલ આપે છે.
(અ) ટીકાત્મક (બ) સંશોધનાત્મક (ક) વર્ણનાત્મક (ડ) વૈજ્ઞાનિક

3. કેમિકલ એબ્સ્ટ્રેકટ માટે નીચેના પૈકી ખોટું વિધાન શોધી કાઢો.

(અ) તેમાં રસાયણશાસ્ત્ર અને તેને સંબંધિત શાખાઓને આવરી લેવાય છે.
(બ) તેમાં સંલેખ ૫ મુખ્ય વિષય અને ૮૦ પેટા વિભાગોમાં રજૂ કરવામાં આવે છે.
(ક) ૧૯૯૮ થી તે **CD ROM** સ્વરૂપમાં મળે છે.
(ડ) તેમાં માત્ર રસાયણશાસ્ત્રના જર્નલના લેખોના જ સાર આપવામાં આવે છે.

4. **English Pronouncing Dictionary by Daniel Jones** એ_____ પ્રકારનો શબ્દકોશ છે.

(અ) વિશિષ્ટ વિષયલક્ષી શબ્દકોશ (બ) સામાન્ય શબ્દકોશ
(ક) દ્વિભાષી શબદકોશ (ડ) વિશિષ્ટ શબ્દકોશ

5. વિશ્વનો સૌ પ્રથમ વિશ્વકોશ નીચેના પૈકી કયો છે.?

(અ) **Encylopedia of Americana** (બ) **Encylopedia of Britannica**
(ક) **Historical Naturlia** (ડ) ઋગ્વેદ

6. એમ.એસ. યુનિવર્સિટી વડોદરાના ગ્રંથાલયના ગ્રંથાલયનું નામ નીચેના પૈકી કયા સંદર્ભ ગ્રંથમાંથી મળવાની શકયતા નથી. ?

(અ) **India: A Reference Annual**
(બ) **Commonwealth Universities Yearbook**
(ક) **Europa Yearbook**
(ડ) **World of Learning**

7. ભારતમાં પેટન્ટના પૂર્ણ એકાધિકારનો સમય _____વર્ષને માટેનો હોય છે.

(અ) **20** (બ) **12** (ક) **14** (ડ) **5**

8. **'Books in Print' એ _____.**

(અ) રાષ્ટ્રીય ગ્રંથસૂચિ છે.
(બ) વ્યાપારી ઉદ્દેશથી પ્રકાશિત વ્યાપારી સૂચિ છે.
(ક) સારકરણ સેવા આપતી નિર્દેશીકા છે.
(ડ) સાર્વત્રિક ગ્રંથસૂચિ છે.

9. ભૌગોલિક સંદર્ભ ગ્રંથોમાંથી મળતી માહિતી ઘણીવાર નીચેના પૈકી કયા સંદર્ભ ગ્રંથમાંથી મળી શકે છે.?
(અ) શબ્દકોશો
(બ) નિર્દેશિકાઓ
(ક) જીવનચરિત્ર સંગ્રહો
(ડ) વિશ્વકોશો

10. માનવ ઈતિહાસના પ્રારંભિક કાળથી આધુનિક સાંસ્કૃતિ કાળ સુધી કાલાનુક્રમે માહિતી રજૂ કરતી નકશાપોથી નીચેના પૈકી કઈ છે. ?

(અ) **Times Atlas of World History**
(બ) **Oxford Atlas of World History**
(ક) **Atlas of Modern World History**
(ડ) **The Times Atlas of the World**

11. વિશ્વના દેશોની વસ્તી વિષયક આંકડાકીય માહિતી આપતો સંદર્ભગ્રંથ કયો છે.?

(અ) **UNESCO Statistical Yearbook**
(બ) **UN Demographical Yearbook**
(ક) **UN Statistical Yearbook**
(ડ) **International Survey of Population**

12. મનવ તજજ્ઞતા શ્રેણી એ _____.

(અ) બીન પ્રલેખીય સંદર્ભ ગ્રંથ છે.
(બ) બીન પ્રલેખીય માહિતી સ્ત્રોત છે.
(ક) બીન પ્રલેખીય ગ્રંથાલય સંસાધન છે.
(ડ) સંસ્થાકીય માહિતી સ્ત્રોત છે.

ડૉ. બાબાસાહેબ આંબેડકર ઓપન યુનિવર્સિટી

પાઠયક્રમ કોડ :– BLIS -06

BLIS 06/TMA-1/ AUG 2016

(માહિતી સેવાઓ)

અભ્યાસ કેન્દ્રને સોંપવાની તારીખ : 30/04/2017 **કુલગુણ :20 X 5 =100**

નોંધ :તમામ પ્રશ્નોના ઉત્તર આપો.

વિભાગ – ક વિવરણાત્મક શ્રેણીના પ્રશ્નોના જવાબ **1500** શબ્દોમાં આપો./દાખલાનો જવાબ આપો.
ગુણ 2 x 20 = 40

પ્રશ્ન : 1. માહિતી એટલે શુ ? માહિતીનો ઉપયોગ કરતાં જૂથો તથા તેમના વિવિધ હેતુઓ વિશે સમજ આપો.

અથવા

ગ્રંથાલયોમાં અપાતી માહિતી સેવાઓના ઉપભોકતાઓ અને તેમની માહિતી વર્તણૂક વિશે સમજાવો.

પ્રશ્ન : 2. સંદર્ભ સેવા એટલે શું ? તેની વ્યાખ્યા આપો. ગ્રંથાલયોના વિવિધ ઉપભોકતા સમૂહો, તેમની માહિતીની જરૂરિયાત તથા તેમને આપવામાં આવતી સંદર્ભ સેવાઓ વિશે સવિસ્તાર જણાવો.

અથવા

અદ્યતન અવબોધન સેવાઓ એટલે શું ? તેના વિવિધ પ્રકારો વિશે જણાવી પસંદગીયુકત માહિતી સેવા (એસ.ડી.આઈ.) વિશે ચર્ચા કરો.

વિભાગ – ખ મધ્યમ શ્રેણીના પ્રશ્નોના જવાબ **1000** શબ્દોમાં આપો. (ગમે તે બે) ગુણ **2 x 15 = 30**

1. માહિતી ઊભી કરતી સંસ્થાઓ અને તેમના દ્વારા અપાતી માહિતીના પ્રકારો વિશે ચર્ચા કરો.
2. ગ્રંથાલયોમાં આધુનિક ટેક્નોલોજી, તેના ઉપયોગો તથા તેના ફાયદાઓ વિશે જણાવો.
3. સાહિત્ય શોધ , તેની જરૂરિયાત અને મહત્ત્વ વિશે જણાવો.
4. વાઙ્મયસૂચિ સંકલન અને વર્તમાન પત્ર કલીપીંગ સેવા વિશે સમજ આપો.

વિભાગ – ગ નીચેના પૈકી આપેલ પ્રશ્નોના ટૂંકમાં જવાબ આપો.(ગમે તે બે) ગુણ **2 x 5 = 10**

1. પ્રલેખ વિતરણ સેવાઓ અને તેની ઉપયોગિતા વિશે સમજાવો.
2. સંશોધન અને શિક્ષણમાં માહિતીની આવશ્યકતા વિશે સમજાવો.
3. માહિતીની વર્તણૂક અને વાસ્તવિક વર્તન વિશે સમજાવો.
4. ઓનલાઈન શોધ અને ઓનલાઈન ડેટાબેઝ વિશે ચર્ચા કરો.

વિભાગ – ઘ બહુવિકલ્પ (**MCQ**)આધારિત પ્રશ્નોમાંથી યોગ્ય વિકલ્પ શોધી સાચા જવાબ સામે (√)કરો.
ગુણ 10 x 2 = 20

1. સમાચાર પત્ર **(News)** એ શું છે. ?

(અ) ડેટા (બ) માહિતી (ક) જ્ઞાન (ડ) ઉપરનાં બધાં જ

2. સંશોધન કર્તાને માહિતીની જરૂરિયાત શા માટે રહે છે. ?

(અ) જે તે વિષયને ઊંડાણપૂર્વક સમજવા માટે
(બ) પ્રતિસ્પર્ધીથી આગળ રહેવા માટે
(ક) કાર્યના વિવિધ તબક્કાઓ માટે માહિતી એકઠી કરવા
(ડ) પોતાના રસ–રૂચિના વિષયોમાં થતા નવીન સંશોધનો પ્રત્યે જાણકારી રાખવા.

3. પ્રલેખ પૂર્તિ સેવા નીચેનામાંથી કઈ સેવાને આવરી લે છે. ?

(અ) સંપૂર્ણ પ્રલેખ કે માહિતી આપવી.
(બ) એક ભાષામાંથી અનુવાદ કરાવી આપવાની સેવા
(ક) સમાચાર પત્રોમાંથી સમાચાર કર્તન કરી આપવાની સેવા
(ડ) પસંદગીયુકત માહિતી સેવાનું પ્રથમ ચરણ

4. અદ્યતન અવબોધન સેવાઓ એટલે શું. ?

(અ) વિજ્ઞાનમાં થતા નવા સંશોધનો વિશે માહિતી આપવી.
(બ) દૂર પ્રત્યાયન ટેક્નોલોજીના સાધનો દ્વારા માહિતીની આપ–લે કરવી.
(ક) ઉપભોકતાઓ દ્વારા માંગ્યા પહેલાં પૂરી પડાતી સેવાઓ
(ડ) ગ્રંથાલયોમાં નવીન પુસ્તકો અને સામયિકોની ખરીદી કરવી.

5. નીચેનામાંથી કઈ સેવા એ માહિતી સેવા નથી. ?

(અ) અનુવાદ સેવા (બ) સાહિત્ય શોધ સેવા
(ક) પસંદગીયુકત માહિતી સેવા (ડ) ગ્રંથાલયમાં સભ્યપદ આપવાની પ્રક્રિયા

6. નીચેનામાંથી કઈ સેવા અદ્યતન અવબોધન સેવા નથી. ?

(અ) સામયિકોની અનુક્રમણિકા આપવી. (બ) અદ્યતન અવબોધન સૂચિ
(ક) ઉપભોકતા પ્રશિક્ષણ કાર્યક્રમ (ડ) વર્તમાનપત્ર કલીપીંગ સેવા

7. નીચેનામાંથી કયો ઓનલાઈન શોધ માટેનો કોમ્પ્યુટર ડેટાબેઝ છે. ?

(અ) **Library Consorlia** (બ) **NISCAIR**
(ક) **BAOU** (ડ) **COMPENDEX**

8. સાહિત્ય શોધ માટે નીચેનામાંથી કયા સાહિત્યસ્ત્રોતની પસંદગી કરવાની હોય છે. ?

(અ) અદ્યતન પ્રકાશિત થયેલ સામયિકોની (બ) શબ્દકોશોની
(ક) નિર્દેશિકાઓની (ડ) વર્તમાનપત્રના કલીપીંગની

9. OCLC એ શું છે. ?

(અ) **Online Computer Library Consortia**
(બ) **Offline Central Library Corporation**
(ક) **Online Computer Library Centre**
(ડ) **Online Consortia for Library Computers**

10. એક સ્વહક્ક **(Copyright)** નીચેનામાંથી કયા માટે આપવામાં આવે છે. ?

(અ) અનુવાદ કે અનુવાદ માટે આપવામાં આવતો કાનૂની અધિકાર
(બ) સમાચારપત્રોના રીપોર્ટરોને આપેલા સમાચારો તથા લેખોના લેખકોને અપાતો કાનૂની અધિકાર.
(ક) વૈજ્ઞાનિકો તથા તેમની સંસ્થાઓને તેમની સેવાઓ માટે અપાતો કાયદાકીય અધિકાર
(ડ) સંગીતમય કે કલાત્મક કૃતિઓની કોપીઓ, સાહિત્યિક રચનાઓ અને પ્રતિઓ તૈયાર કરવા અને તેના વેચાણ માટેનાં નિશ્ચિત વર્ષો માટે કાનૂન દ્વારા તેના સર્જકને આપવામાં આવતો અધિકાર.

11. જે તે સ્થળો વિશે માહિતી કયા પ્રકારનાં સંદર્ભ સ્રોતમાંથી મળી શકે. ?

(અ) ગ્રંથ સૂચિઓ તથા અનુક્રમણિકાઓમાંથી
(બ) ગેઝેટીયર્સ , નકશાઓ, એટલાસ, ભૌગોલિક શબ્દકોશોમાંથી
(ક) ભાષા શબ્દકોશો તથા પર્યાયવાચક કોશોમાંથી
(ડ) જીવનચરિત્રાત્મક કોશો તથા 'હૂઝ હૂ' માંથી

12. પ્રોકવેસ્ટ **(Proquest)** ઈન્ટરનેશનલ પાવર પેકેજીસ શું છે. ?

(અ) ઈન્ટરનેટ પર ગ્રંથાલયો તથા ઉપભોકતાઓને સંદર્ભ સેવા પૂરી પાડતી સંસ્થા
(બ) દીર્ઘકાલીન સંદર્ભ સેવા પૂરી પાડતું ગ્રંથાલયોનું સંગઠન
(ક) **5000** થી વધારે ઈલેકટ્રોનિક બુક **(e-book)** સંગ્રહ ધરાવતો ડેટાબેઝ
(ડ) વાણિજિયક ફૂલટેક્ષ્ટ જર્નલ ડેટાબેઝ

ડૉ. બાબાસાહેબ આંબેડકર ઓપન યુનિવર્સિટી

પાઠયક્રમ કોડ :– BLIS -07

BLIS 07/TMA-1/ AUG 2016

(માહિતી ટેકનોલોજી)

અભ્યાસ કેન્દ્રને સોંપવાની તારીખ : 30/04/2017 **કુલગુણ :20 X 5 =100**

નોંધ :- તમામ પ્રશ્નોના ઉત્તર આપો.

વિભાગ ક : વિવરણાત્મક શ્રેણીનાં પ્રશ્નોનાં જવાબ 1500 શબ્દોમાં આપો. ગુણ 2X20 = 40

પ્રશ્ન 1 : વિવિધ પ્રકારનાં કોમ્પ્યુટર સંગ્રહ માધ્યમો અને તેના ઉપયોગો તેમજ તેનું મહત્વ સમજાવો.

અથવા

સામયિકો / ક્રમિક પ્રકાશનોની સ્વચાલિત નિયંત્રણ પધ્ધતિની મુખ્ય પ્રક્રિયાઓ કઈ કઈ છે ?

પ્રશ્ન 2 : પુસ્તક પ્રાપ્તિ પ્રક્રિયાને સ્વચાલિત કરવાથી ક્યા ક્યા લાભો થાય છે ?

અથવા

કોમ્પ્યુટરની વિવિધ લાક્ષણિકતાઓ જણાવી કોમ્પ્યુટરની વિવિધ જનરેશન / પેઢીઓનો ખ્યાલ આપો.

વિભાગ ખ : મધ્યમ શ્રેણીનાં પ્રશ્નોનાં જવાબ 1000 શબ્દોમાં આપો. (ગમે તે બે) ગુણ 2X15 = 30

1. સોફ્ટવેર શબ્દનો અર્થ સમજાવો. 'સિસ્ટમ સોફ્ટવેર' અને 'એપ્લિકેશન સોફ્ટવેર' વચ્ચેનો ભેદ સમજાવો.
2. દૂર પ્રત્યાયનની વ્યાખ્યા આપી, માહિતીનું પ્રવહન કઈ કઈ પધ્ધતિઓ વડે થાય છે તે સમજાવો.
3. સોફ્ટવેર પેકેજીસનાં ગુણધર્મો સંક્ષિપ્તમાં ચર્ચો.
4. CAIRS ગ્રંથાલય સંચાલન પધ્ધતિની વિશેષતાઓ ચર્ચો.

વિભાગ ગ : નીચેના પ્રશ્નોનાં ટૂકમાં જવાબ આપો. (ગમે તે બે) ગુણ 2X5 = 10

1. MARC ફોર્મેટ
2. ઓપરેટિંગ સિસ્ટમ
3. CAS સેવાઓ
4. બ્રાઉઝર અને સર્ચ એન્જીન વચ્ચેનો તફાવત

વિભાગ ધ : બહુ વિકલ્પ (MCQ) આધારિત પ્રશ્નોમાંથી યોગ્ય વિકલ્પ શોધી સાચા જવાબ સામે (√) કરો.

ગુણ 10X2 = 20

1. બુલિયન ઓપરેટર્સ ક્યા ક્યા છે ?

   (અ) AND (બ) OR (ક) NOT (ડ) બધાં જ

2. કોલન ક્લાસિફિકેશન પધ્ધતિ કોણે શોધી ?

   (અ) ડૉ.રંગનાથન (બ) જેમ્સ બોર્ડન (ક) મેલ્વીલ ડ્યૂઈ (ડ) એક પણ નહિ

3. CDS-ISIS કઈ સંસ્થા દ્વારા વિકસાવવામાં આવ્યું ?

   (અ) NISSAT (બ) DRTC (ક) INFLIBNET (ડ) UNESCO

4. SDI નું પૂરું નામ : _____

   (અ) Software Development Institute (બ) Selection Development Institute

   (ક) Selective Dissemination of Information (ડ) Software Dissemination India

5. CAS નું પૂરું નામ : _____

   (અ) Computer Abacus System

   (બ) Current Awareness Service

   (ક) Computer Awareness System

   (ડ) Computer Aided System

6. SDI સેવાની વિભાવના કોણે આપી ?

   (અ) સી.એ.કટર (બ) મેલ્વીલ ડ્યૂઈ (ક) ડૉ.રંગનાથન (ડ) એચ.પી.લુહાન

7. ડ્યૂઈ ડેસિમલ પધ્ધતિ કોણે શોધી ?

   (અ) જેમ્સ બોર્ડન (બ) મેલ્વીલ ડ્યૂઈ (ક) ડૉ.રંગનાથન (ડ) ચાર્લ્સ કટર

8. MARC નું પૂરું નામ : _____

   (અ) મશીન રીડેબલ કેટલોગ

   (બ) મશીન રીડેબલ ક્લાસીફીકેશન

   (ક) મેનેજમેન્ટ રીડર ક્લાસીફીકેશન

   (ડ) મશીન રિસર્ચ કેટલોગ

9. કોમ્પ્યુટરની શોધ ક્યા વિદ્વાને કરી ?

   (અ) જેમ્સ ઈરશ (બ) ડી.જે.ફોરફંટ (ક) ચાર્લ્સ બેબેજ (ડ) એચ.પી.લુહાન

10. Compendex એ ક્યા વિષયની અદ્યતન અવબોધન સેવા છે ?

   (અ) એન્જીનીયરિંગ (બ) સામાજીક વિજ્ઞાન (ક) મેડીકલ (ડ) એક પણ નહિ